VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

HE 17/2025 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tuloverolain sekä eräiden muiden verolakien muuttamisesta

PERTTI NIEMINEN, NEUVOTTELEVA VIRKAMIES
PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA
30.4.2025

Esityksen sisältö

- Esityksessä ehdotetut muutokset:
  - Vapaaehtoisen eläkesäästämisen verotuen poistaminen,
  - Vuokratun työvoiman käytön mahdollistaminen verotuksen avustavissa tehtävissä ja Verohallinnon avustavassa puhelinpalvelussa.
  - Muut ehdotukset:
    - Rajoitetusti verovelvollisen vuokratyöntekijän työskentelyä koskevan tiedonantovelvollisuuden ja ennakkoverojen hakemisvelvollisuuden laajentaminen koskemaan suomalaisessa aluksessa työskentelyä,
    - ETA-alueella asuvan rajoitetusti verovelvollisen merkitseminen ennakkoperintärekisteriin,
    - Ennakonpidätyksen määrääminen suorituksen maksajalle,
    - Veronpalautusten säilyttämisestä luopuminen.

Vapaaehtoisen eläkesäästämisen verotuen poistaminen

- Perustuu hallituksen kehysriihessä keväällä 2024 tekemään linjaukseen vapaaehtoisen eläkesäästämisen verotuen poistamisesta.
- Ehdotuksen tavoitteena:
  - verotulojen lisääminen,
  - siirtyminen kohti neutraalimpaa ja yhdenmukaisempaa verojärjestelmää, jossa vapaaehtoinen eläkesäästäminen rinnastuisi aikaisempaa paremmin muihin säästämismuotoihin.

Vapaaehtoisen eläkesäästämisen verotuen poistaminen

- Vapaaehtoisen yksilöllisen eläkevakuutuksen, pitkäaikaissäästämissopimuksen ja työntekijän maksamien kollektiivisesti järjestetyn lisäeläketurvan maksujen vähennyskelpoisuus ehdotetaan poistettavaksi.
- Vähennyskelpoisuus poistuisi vuoden 2027 alusta.
- Muutoksia ei ehdoteta säännöksiin, jotka koskevat edellytyksiä:
  - työnantajan maksamien kollektiivisen lisäeläketurvan maksujen verovapaudelle työntekijälle tai
  - työnantajan, tämän työntekijälle ottaman vapaaehtoisen yksilöllisen eläkevakuutuksen maksujen verovapaudelle työntekijälle.

Vapaaehtoisen eläkesäästämisen verotuen poistaminen

- Vapaaehtoisen yksilöllisen eläkevakuutuksen tai ps-sopimuksen perusteella maksettavan eläkkeen tai suorituksen verotusta ei ole tarkoitus muuttaa.
  - Esim. eläkkeen maksamista koskevat ikärajat ja muut edellytykset säilyvät ennallaan.
- Poikkeuksena mahdollistettaisiin kuitenkin maksujen vähennyskelpoisuuden poistuessa kohtuussyistä enintään 5 000 euron suuruisten säästövarojen ennenaikainen nostaminen ilman, että suoritusta verotettaisiin korotettuna.
  - Säästövarat nostetaan kertanostona kokonaisuudessaan.
  - Nosto tapahduttava kahden vuoden kuluessa lain voimaantulosta eli 31.12.2028 mennessä.
  - Edellyttää vakuutusyhtiön tai ps-sopimuksen tarjoajan suostumusta.
- Vähennyskelvottomien maksujen perusteella kertyneestä eläkkeestä tai suorituksesta veronalaista vain tuotto

Vapaaehtoisen eläkesäästämisen verotuen poistaminen – taloudelliset vaikutukset

- Vaikutukset julkiseen talouteen
- Vapaaehtoisen eläkesäästämisen verotuen poistamisen arvioidaan lisäävän verotuloja 37 milj. eurolla vuodesta 2027 alkaen.
- Lisäksi ehdotuksen enintään 5 000 euron säästövarojen ennenaikaisen nostamisen mahdollistamisesta arvioidaan lisäävän verotuloja noin 20 milj. euroa vuosina 2027 ja 2028.

Vapaaehtoisen eläkesäästämisen verotuen poistaminen – taloudelliset vaikutukset

- <u>Vaikutukset verovelvollisiin</u>
- Muutos kiristäisi maksujen suorittajien verotusta verrattuna nykytilanteeseen, jossa maksut ovat vähennyskelpoisia tuloverotuksessa.
  - Vuonna 2023 n. 187 500 verovelvollista vähensi vapaaehtoisen yksilöllisen eläkevakuutuksen tai ps-sopimuksen maksuja verotuksessaan.
- Verojen määrä lisääntyisi alle 50 000 euron tuloluokissa keskimäärin n. 150 eurolla/vuosi.

Vapaaehtoisen eläkesäästämisen verotuen poistaminen – perustuslakinäkökohtia

- Ehdotuksella hyväksyttävät perusteet.
  - Verotulojen kasvu ja säästämismuotojen yhdenmukainen kohtelu.
  - Suomen lakisääteinen eläkejärjestelmä on kansainvälisesti vertaillen kattava.
    - Vapaaehtoisen eläkesäästämisen tukemiseen ei ole Suomessa vastaavaa yhteiskunnallista tarvetta kuin maissa, joissa lakisääteinen eläketurva on heikompi.
    - Koska lakisääteinen eläkejärjestelmä kattaa jo suuren osan väestön eläketurvasta, vapaaehtoisen eläkesäästämisen verotuen perusteet ovat Suomessa vähäisemmät.
- Ei taannehtivaa vaikutusta sopimussuhteen sisältöön.
  - Ehdotuksella voidaan nähdä olevan välillistä merkitystä perustuslain omaisuuden suojaa koskevaan 15 §:ään palautuvaan perusteltujen odotusten suojaan.
  - Hallituksen näkemyksen mukaan ehdotettu sääntely oikeasuhtaista.

Vapaaehtoisen eläkesäästämisen verotuen poistaminen – perustuslakinäkökohtia

- Jos vakuutuksenottaja tai sopimuksen varoihin oikeutettu ei halua jatkaa maksujen maksamista vähennyskelpoisuuden poistamisen jälkeen, hän voi halutessaan olla maksamatta maksuja kuten aiemminkin.
  - Mahdollisuus myös siirtyä säästämään muihin tarjolla oleviin sijoitustuotteisiin.
- Yhden sijoitustuotteen eli vapaaehtoisen yksilöllisen eläkevakuutuksen ja pitkäaikaissäästämissopimuksen verotuen poistamista ei voida pitää vakuutuksenottajan tai sopimuksen varoihin oikeutetun kannalta kohtuuttomana muutoksena, kun otetaan huomioon laajat mahdollisuudet sijoittaa muihin sijoitustuotteisiin, joiden muut ehdot voivat olla säästäjälle edullisempia kuin eläkevakuutuksissa tai pitkäaikaissäästämis-sopimuksissa.
- Muutoksen vaikutuksia lieventää:
  - voimaantulo vasta 1.1.2027,
  - enintään 5 000 euron suuruisten säästövarojen nostomahdollisuus ilman, että suoritus verotetaan korotettuna,
  - vähennyskelvottomien maksujen perusteella kertyneestä suorituksesta veronalaista ainoastaan tuotto.

Vuokratyövoiman käyttäminen Verohallinnossa

- Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi, että Verohallinto voisi käyttää vuokrattua työvoimaa verotuksen avustavissa tehtävissä ja avustavassa puhelinpalvelussa.
- Avustava puhelinpalvelu määriteltäisiin pykälässä.
  - Tiedon välittämistä verovelvollisille verotusta koskevan lainsäädännön ja ohjeiden sisällöstä.
  - Avustavassa puhelinpalvelussa ei hoidettaisi tehtäviä, joihin kuuluu verotusta koskevan päätöksentekovallan käyttöä.
    - Vuokratyövoiman käyttäminen ei siten mahdollista tehtävissä, joihin kuuluu verotusta koskevan päätöksentekovallan käyttöä.
- Vuokrattuun työntekijään sovellettaisiin rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.
- Verohallinnolle säädettäisiin myös velvollisuus huolehtia, että vuokratuilla työntekijöillä on riittävä osaaminen heille annettaviin työtehtäviin.

Vuokratyövoiman käyttäminen Verohallinnossa

- Verohallinnossa vuokratyövoiman käyttämisen ensisijaisena tavoitteena olisi varmistaa, että Verohallinnon asiakkaat saisivat puhelinneuvontaa kohtuullisessa ajassa siten kuin hyvää hallintoa koskevat periaatteet edellyttävät.
  - Puhelinneuvonnan ruuhkahuippujen tasaaminen.
  - Verohallinnon nykyisten tehtävien järjestämisen turvaaminen.
  - Avustavan puhelinpalvelun tehtävien hoitaminen vuokratyövoimalla on tarkoituksenmukaista myös Verohallinnon asiakkaiden näkökulmasta.
    - Parantaa asiakkaiden mahdollisuuksia saada tarvitsemaansa neuvontapalvelua kohtuullisessa ajassa myös ruuhkahuippujen aikana.

Vuokratyövoiman käyttäminen Verohallinnossa

- Vuokratyössä Verohallinnolla olisi työn välitön johto- ja valvontaoikeus.
  - Vuokratyöntekijät olisi siirretty työsopimuslain 1 luvun 7 §:n nojalla Verohallinnon käyttöön.
- Verohallinto vastaisi vuokratyöntekijöiden kouluttamisesta puhelinneuvonnan tehtäviin.
- Verohallinnon ja vuokrayrityksen kesken määriteltäisiin, millaista osaamista vuokratyöntekijältä vaadittaisiin.
- Verohallinto kouluttaisi ja perehdyttäisi vuokratyöntekijät muun muassa Verohallinnon ohjaukseen ja tietojärjestelmän käyttöön tarpeellisilta osin.
  - Alkuperehdytystä täydentäisi vuokratyöntekijän työskentelyn seuranta ja tuki.

Vuokratyövoiman käyttäminen Verohallinnossa - perustuslakinäkökohtia

- Esityksessä pidetään suotavana, että perustuslakivaliokunta antaisi lausunnon esityksestä.
  - Eduskunnan apulaisoikeusasiamies katsoi Verohallinnon vuokratyökokeilua koskeneessa kanteluratkaisussaan vuonna 2020, että vuokratyövoiman käyttäminen edellyttäisi, että lainsäädäntöön lisättäisiin säännös Verohallinnossa vuokratyövoimana toimiviin henkilöihin sovellettavasta rikosoikeudellisesta virkavastuusta.
  - Apulaisoikeusasiamiehen mukaan olisi lisäksi suotavaa saada perustuslakivaliokunnan kannanotto siihen, tulisiko myös vuokratyövoiman käyttämisestä Verohallinnossa säätää lailla.

Vuokratyövoiman käyttäminen Verohallinnossa - perustuslakinäkökohtia

- Perustuslain 124 §:ssä säädetään niistä edellytyksistä, joita tulee noudattaa silloin, kun julkisia hallintotehtäviä annetaan muun kuin viranomaisen hoidettavaksi.
  - Julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia.
  - Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan antaa vain viranomaiselle.

Vuokratyövoiman käyttäminen Verohallinnossa - perustuslakinäkökohtia

- Perustuslain 124 § otettu esityksessä huomioon:
  - määrittelemällä vuokratulla työvoimalla teetettävät avustavat puhelinpalvelutehtävät ja
  - sääntelemällä vuokratyöntekijän virkavastuusta silloin, kun hän hoitaa avustavaa puhelinpalvelutehtävää.
  - Avustava puhelinpalvelutehtävä ei sisällä verotusta koskevaa päätöksentekovallan käyttämistä, eikä se siten sisällä julkisen vallan tai merkittävän julkisen vallan käyttämistä.
  - Verohallinto vastaa hallinnon yleislakien noudattamisesta myös käyttäessään vuokrattua työvoimaa.
    - Verohallinnon asiakkaan oikeusturva toteutuu vuokratyövoimalla tehtävässä avustavassa puhelinpalvelussa samalla tavalla kuin muissakin Verohallinnon tehtävissä.
    - Vuokratyövoiman käyttö ei myöskään vaikuttaisi asiakkaiden oikeuteen saada yhtäläisesti palvelua suomen, ruotsin ja saamen kielillä.

Säätämisjärjestys

- Hallituksen näkemyksen mukaan lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos

PERTTI NIEMINEN, NEUVOTTELEVA VIRKAMIES
ETUNIMI.SUKUNIMI@GOV.FI
VM.FI | @VMUUTISET